և դատարկարան լինի, դարձեալ իւր օ-գուտը և արդիւնքը ունի, գոնէ այսքանը և բաւական է իմանալոյ համար թէ՝ վա-տութիւնն եթէ չլինի՝ լաւութեան յայ-դը և արժէքը չիմացուիր։ —

Երդ եթէ Մշակ և անսխալ Պապի ընթացք և համոզում բռնած չէ և եթէ խրատ լսելոյ կրիջանի, կառաջարկեմք նը-մին՝ չարանախանձ և պախարակիչ յար-ձակմունքէն դադարիլ, իւր ընթացքը կշռել՝ ուղղել և Հայոց հարազատ օգտին նուիրական եղած շաւիղը պաշտպանել և ըստ այնմ իւր թերթը ի բարին արդիւ-նաւորել։

Իսկ եթէ Ի-ՐԱՏԱՆԷ-Ր ՈՏ ԳԷ-Ր ԴԻՊ-ՈՒ հա-ճէ-ցէ՛ պատասխանը կտայ և այնպէս կը-յարատևէ՝ կեղծ նամակներ և յերիւրելով, ապան թէ անապան՝ Ազգի ողջամիտ մասին դատաստանն կարևոր վճիռը նմին կփոխա-րինէ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԲԻՒՋԱՆԴԵԱՆ

ԳՈՒԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆՔ
ՊՕԼՍՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎՈՅ.

Պոլսոյ Հայոց Երեսփ. Ազգային Ժո-ղովոյ վերջին (Թ և Ժ-րդ) երկու նստի մէջ եղած գործունէութեանց արդեանց վերայ՝ հետևեալ տեղեկութիւնքը թէ և անցեալ Դեկտեմբերի ամսագրոյս մէջ հը-բատարակելոյ համար շարուած պատրաստ էր, սակայն նիւթոց շատութենէն ստի-պեալ յետաձգել պարտաւորուեցանք և ներկայիս մեր ընթերցողաց հաղորդել արժան կտեսնենք։

«Ըստ սովորութեան Նոյեմբեր 22 Ուրբաթ օրն Ազգային Ժողովն իւր Թ-րդ նիստն ըրաւ Պատ-թիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցին՝ նախագահու-թեամբ Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հօր և Ա-տենապետութեամբ Նահապետ էֆէնտի Ռուսի-նեանի ի ներկայութեան 67 Երեսփոխանաց։

Ժամ 7 1\4 ատեան բացուելով նախընթաց նիստի հատենագրութիւնը առանց որ և է դիտո-ղութեան ընդունուեցաւ։

Օրակարգին անցնելէն առաջ՝ Բարձրաշնորհ Նախագահ Սրբազանն յայտնեց թէ՝ Վսեմ. Աբ-բահամ Փաշա Երամեան և Վսեմ. Սարգիս Պէյ Պալեան Ազգային պարտուց վճարման համար 3000* լիրա շնորհեցին Ազգին։

Ժողովն շնորհակալութեան քուէ տուաւ յի-շեալ երկու բարձրաստիճան ազգային ազնիւ բա-րերարաց՝ պարտք դնելով Դիւանին վերայ՝ որ այս շնորհակալութիւնը մի յատուկ ուղերձով հա-ղորդէ Վսեմ. Աբրահամ Փաշայի և Վսեմ. Սար-գիս Պէյի. յետոյ դարձեալ շնորհակալութեան քուէ տուաւ Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հօր և Վսեմ. Սիմոն Պէյի, որք իրենց պատկառելի միջնորդութեամբն այս շնորհը ձեռք բերելու պատ-ճառ եղան և ազգին ուսէն պարտուց բեռը թե-թևցուցին։

Յետոյ օրակարգին անցնելով՝ Քաղաքական ժո-ղովոյ հրաժարեալ վեց անդամոց տեղ նոր ընտ-րութեան ձեռնարկեց, և արդէն ընդունուած ցանկին մէջէն քուէից բացարձակ առաւելու-թեամբ Քաղաքական ժողովոյ անդամ ընտրուե-ցան հետեւեալ Մեծ. Անձինքը։

Աբրահամ	էֆէնտի	Հարենց
Խաչիկ	»	Ալեքսանդեան
Կարապետ	»	Գ. Փափազեան
Մկրտիչ	»	Եսայեան

(*) Անցեալ (այս ինքն Նոյեմբերի) թերթի մէջ սխալմամբ 4000 գրուած էր։

Վ.Հ. Հայրապետ և օրհնութեան և շնորհակալութեան կոնդակներ գրեց յիշեալ երկու բարերարաց։ Այս առթիւ կոնդակներ գրեց նա և Ս. Պատրիարք Գեր. Ներսէս Արքե-պիսկոպոսին և Վսեմ. Սիմոն Պէյ Մաքսուտեանին։

Արժան կհամարիմք յաւելուլ և զայս, զի Աբրահամ փա-շայն, յանցելումս մի գերեզմանատան խնդրոյ առթիւ, 1500 լիրայ ևս շնորհեց Ազգին։ Ն. Խ. Արտաշատայ։

Յակոբ Էֆէնտի Կոստանդեան
Սարգիս » Աբրահամեան

Սոյն ընտրութենէն յետոյ հին ատենագրութեանց վաւերացման խնդիրը մէջ դրուելով՝ հակիրճ վիճաբանութենէ մ՝ետեւ ամենն ալ ընդունուեցան և վաւերացան։

Ատեանը գոցուեցաւ 15 օրէն նիստ ընելու որոշմամբ։

Լոյս Թ. 15. Դեկտ.

Դարձեալ։

Երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովն այս Ուրբաթ օր (Դեկտ. 6) իւր սովորական նիստն բրաւ, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տատեան Վսեմ. Յարութիւն պէյի, որոյ արդիւնքն եղաւ

1. Նախորդ նիստին ատենագրութեան վաւերացումը։

2.—Պէկեան Թադէոս էֆ. և Տատեան Առաքել պէյ՝ Երեսփոխանութենէ հրաժարած ըլլալով, ժողովոյ կողմէն ատոնց հրաժարականաց ըստ օրինի ընդունուիլը։

3.—Ալէքսանեան Մատթէոս էֆ.ի մեկ դիտողութիւնը կարդացուեցաւ, որով կը յայտնէր թէ Պատրիարքարանը Պոլսոյ մէջ գաւառացիներէն ալ ընդհանուր տուրք կառնու՝ գործի մը համար Պատրիարքարան գացած ատենին, մինչդեռ նոքա իրենց տեղերը տալ պարտաւորեալ են։ Եւ միանգամայն կը ծանուցանէր թէ Մուգաթայի տուրքը՝ որ գառատաց մէջ Առաջնորդաց միջոցաւ կառնուի Պատրիարքարանի համար, արդար ու օրինաւոր կերպիւ բաշխուած չէ։

Այս դիտողութեան դէմ՝ Քաղաքական ժողովոյ կողմանէ Մամիկոնեան էֆէնտի պատասխանեց թէ, Քաղաքական ժողովն անցեալ Ուրբաթ աւուր նստին մէջ դիտողութեան առնլով ազգային ընդհանուր տրոց խնդիրը՝ յանձնաժողով մը կարգեց ծրագիր մը խմբագրելու և Ընդհ. ժողովոյ վաւերացման ներկայացնելու համար։ Հետևաբար հարկ կըլլայ սպասել նոյն ծրագրին, և այժմ տրոց վերաբերեալ որ և է խնդիր յուզել պատշաճ չէ։

Ժողովը գոհացուցիչ գտնելով Մամիկոնեան էֆ.ի այս առաջարկութիւնը, ըստ այնմ սպասել պատշաճ համարեցաւ։

4.—Ղազարոսեան Քրիստոստուր էֆէնտին կառաջարկէ որ Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան համար համագումար դիւան գումարի, և անոնց կողմանէ ընտրելեաց ցանկ պատրաստուի՝ երբ Նոր Ժողով պիտի ընտրուի կամ Մեծագոյն մասը հրաժարած է. իսկ երբ միայն մէկ քանին հրաժարած են՝ ցանկը միայն Ս. Պատրիարք Հօր և քաղաքական ժողովականաց կողմանէ պատրաստուի, ինչպէս եղաւ վերջին անգամ։ և այս օրինաց կարգն անցնի։

Ժողովն որոշեց՝ այս առաջարկութիւնը Նախաքննութեան յանձնել։

5.—Ասկից ետքը Իփէկճեան էֆէնտիի մէկ առաջարկութիւնը լսուեցաւ։ Կը պահանջէր որ ժողովը շնորհակալութեան քուէ տայ նաև հին պարտուց համար հանգանակութեան եղող Խրիմեան սրբազանի, նոյն ժամանակի Նուիրատուաց, և միանգամայն պարտատեարց՝ որոց առնելիքը երկար ատեն անվճար մնաց։

Ինչ ինչ դիտողութիւններէ յետոյ, Ժողովը որոշեց՝ առ այժմ ետ թողուլ այս գործողութիւնը և Նախ ի պաշտօնէ տեսնել այդ հանգանակութեան վերաբերեալ տեղեկագիրը։

6.—Ասոնց յաջորդեցին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր երկու առաջարկութիւնները։

Ա.—Ընդհանուր ժողովոյ համար յատուկ խորհրդարանի մը պէտքը և արդէն երեսփոխանաց շատերուն կողմէն այս մասին մեծ փափաք տեսնելն յայտնելով՝ առաջարկեց որ պարտ ու պատշաճ տնօրէնութիւնն ըլլայ։ Ժողովը Ն. Սրբազնութեան յանձնեց՝ մասնաժողով մը կազմել, խորհրդարանին տեղն և ծախուց ինչպէս հոգացուիլն որոշելու և տեղեկագրելու պաշտօնով։

Բ.—Ս. Պատրիարքը ցաւով ծանուցանելով թէ ամեն օր այլ և այլ կողմէ աղքատիկ՝ բայց ուսումնատենչ պատանիք իւր վրայ կը թափին և իրենց ուսման ծարաւն անցունելու համար գիշերօթիկ վարժարան մը դրուիլ կը խնդրեն, և թէ՝ արդէն գիշերօթիկ վարժարանաց վիճակը սահմանափակ ըլլալով,—կառաջարկէր դիտո-

ղութեան առնուլ Մուրատեան վարժարանի խընդիրը, զոր՝ յարեցի ի սկզբան անդ պաշտօնակալութեանս ուշադրութեան առնելով՝ յանձնաժողով մը կազմել տուի առ ի կարևոր տեղեկագրութիւն, բայց արդիւնք մը չունեցաւ։

Այս խնդրոյն վրայ՝ երեսփոխանաց ոմանց կողմանէ դիտողութիւններ ըլլալէն յետոյ միաձայն հաւանութեամբ որոշուեցաւ յղել ի նախաքննութիւն կալուածոց և դաստիարակութեան մասնաժողովոց (դիւանաց) երեսփոխանութեան։

7. — Համարակալութեան և կալուածոց դիւաններէն պակսած անդամոց տեղ ընտրուեցան Եուսուֆեան և Սվիմարաճեան էֆէնտիները՝ համարակալութեան, և Աղնաւորեան Յովհաննէս էֆ. կալուածոց դիւանի համար։

8. — Ժողովն՝ այս միջանկեալ խնդիրներէն ետքը անցաւ Աղթամարայ . . . խնդրոյն։

. . . .

Այս խնդրէն յետոյ ատեանը գոցուեցաւ՝ երկու շաբաթէն ետքը ժողով գումարելու որոշմամբ։

Օրագիր, Թիւ 1410, Դեկտ. 10.

Ի ՄԱՆՉԵՍԹԸՐԷ

Գոհութեամբ կընթեռնումք Պօլսոյ Ազգային լրագրաց մէջ, զի Ասիոյ սովետանց մերազնէից օգնութեան կհասնին ի Մանչեսթեր գտնուած Հայք ևս քանիցս դրամ հաւաքելով և յղելով ի Պօլիս կազմուած ազգային գթութեան Յանձնաժողովոյն, ինչպէս հետևեալ քաղուածին մէջ ընթերցողք կտեսնեն։

«Մանչէսթըրի մեծապատիւ ազգայնոց կողմանէ երրորդ անգամ 433 Անգղիական լիրա ղրկուեր է ի նպաստ կարօտ մերայնոց։ Այսու 1133 լիրա կըլլայ՝ մինչև ցարդ ղրկուածին գումարը, և յոյս կայ թէ մինչև 1500ի պիտի հասնի։

Յիշեալ պատուական ազգայնոց այս ազգասիրական առատաձեռնութիւնը՝ ազգովին շնորհակալեաց և մշտնջենաւոր յիշատակաց արժանի է»

Փունջ Բ. 946, Դեկտ. 18։

ԱԲՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱ.

Վեհ. Սուլթանը Վսեմ. Աբրահամ փաշայի վրայ ունեցած բարձր սիրոյն և համարմանը նոր փորձ մ'ալ տալ բարեհաճելով՝ այս օրերս Օսմանիէի առաջին ականակուռ պատուանշանն ու մեծ ժապաւէնը շնորհեց Նորին Վսեմութեան։

Վսեմ. Աբրահամ փաշան այս առթիւ իւր խորին շնորհակալութիւնը Վեհ. Սուլթանին մատուցանելէ զկնի, Կայսերական Պալատէն անմիջապէս Սպարապետի դուռը գնաց և Կայսրորդի Բարձր. Եուսուֆ Իզզէտին էֆէնտիին և Մեծ Եպարքոսին այցելութիւն տուաւ։

Դիտակ, Թիւ 124.

ՀԱՅՔ

Ի ԹՐԱՆՍԻԼՎԱՆԻԱ ԵՒ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՎԱՂ ԵՒ ԱՐԴԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑ ՄԷՋ.

Ա.

Հայաստան Է. և Ը. դարերուն մէջ Քրիստոսէ յետոյ, երբ Միջին-Ասիոյ Հունգարացիք ճընշուելով մէկ կողմանէ Պարսիցմէն, մէկալ կողմանէ ալ Տաճիկներէն՝ Ոքսոս գետին մերձ եղող բընակութիւններն հոն թողլով և աւելի վեր Եաիքի և Վոլկայի մէջտեղուանքը բնակութիւններն հաստատեցին, մեծաւ մասամբ Արաբացւոց բռուն տակ ընկճելով՝ հզօր նախարարներուն իրաւանց ազդեցութեանը տակ. Մասամբ ըսի, քանզի Հայք անկէց ետև ալ՝ երբ Արաբացւոց յաջողեցաւ պարսկական գահը կործանելը շուրջ 637-ին Քրիստոսէ յետոյ, անմատոյց և անառիկ միջնաբերդերուն և քարաժայռերուն մէջ արիութեամբ իրենք զիրենք պաշտպանեցին, և սաստիկ ճակատներ մղեցին Արաբացւոց դէմ։

Այս անիշխանութեան դարուն ժամանակին մէջ մինչդեռ ազգին մեծերը իրենց հայրենիքը և ազատութիւնին պաշտպանելով՝ Մահմետականութիւնը զինուց զօրութեամբ ծաւալող Արաբացւոց դէմ, իրենց զօրութիւնը շարունակ պատերազմներով հատուցին, և զօրաց նուազութեան